

H23 - Fodring af pattegrise

Fodring af pattegrise i farestalden er afgørende for at lette fravænningen

1. Foderet

- Pattegrisenes behov for næringsstoffer skal primært dækkes af soens mælk frem til fravænning.
- Foderet bør være tilpasset normerne for nyfravænnede grise.
- Foderet skal være attraktivt for grisene.

2. Foderoptagelse

- Pattegrisene bør vænnes til fravænningsfoder som supplement til soens mælk, fra de er ca. 7 dage gamle.
- Pattegrisene skal tildeles foder 2-5 gange dagligt.
- Grisene fodres de første dage på det faste gulv og senere eventuelt i en krybbe.
- Fodermængde justeres dagligt ud fra en vurdering af grisenes foderoptagelse.

3. Fodring af syge/utrivelige grise

- Ved sygdom kan grisen mangle væske, energi og mineraler, og der kan opstå ubalance i tarmfloraen.
- Elektrolytter tilfører væske, mineraler og energi og kan benyttes til grise med diarré.
- Mælkeprodukter tilfører energi, protein og eventuelt mælkesyrebakterier og kan med fordel benyttes til pattegrise, der ikke får hele deres behov for mælk dækket hos soen.

4. Foderhygiejne

- Pattegrisenes fodertrug skal være tømt og rengjort mindst 1 gang dagligt.
- Mælk og opblødt foder bør ikke stå i truget i mere end 6 timer.
- Elektrolytvand bør være drukket op indenfor 30 minutter.
- Drikkeventilen skal være tilgængelig, ydelsen skal være korrekt og vandsystemet desinficeret jævnligt.

Fodring af pattegrise i krybbe.

Foderhygiejne og nyhedsværdi

Som tommelfingerregel, bør grisene have ædt op umiddelbart før næste fodring.

Uhygiejniske forhold omkring truget.

H23 - Fodring af pattegrise

1.	Grisene bør præsenteres for foder, når de er ca. 7 dage gamle, da det reducerer andelen af grise, der skal behandles mod fravænningsdiarré.
2.	<p>Hvis det er en faresti med fuldspaltegulv, tildeles foderet på varmepladen, i hulen eller i et trug. Foderet kan i de første par dage placeres, så soen kan nå lidt af det, og dermed øge grisenes interesse for foderet.</p> <p>Grisenes foderoptagelse varierer meget fra kuld til kuld. Foderoptagelsen ved et kuld 24 dage gamle grise kan fx variere fra 100 gram til 1 kg tørfoder pr. dag. Kuldet tildeles stigende mængder foder for hver dag, vurderet ud fra deres foderoptagelse.</p> <p>For at opnå en optimal foderoptagelse skal grisene fodres efter ædelyst fra tre uger.</p> <p>Det er let at øge fodertildelingen ved at øge antallet af daglige fodringer. Begynd fx med to gange dagligt og slut med 4-5 gange dagligt, afhængig af fravænningsalderen.</p>
3.	<p>Ved sygdom eller andre problemer med grisene kan der være behov for supplerings af soens mælk med elektrolytter eller mælkeprodukter. Der bør ikke tildeles supplement før man har sikret sig, at alle grise har fået råmælk. Disse supplementter kan ikke erstatte soens mælk.</p> <p>Ko-råmælk og energiboostere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ko-råmælk og energiboostere kan give svagfødte grise livsvigtig energi. • Råmælk fra køer eller energiboostere kan ikke erstatte soens mælk, da det ikke indeholder de rette antistoffer. • Ko-råmælk og energiboostere tildeles via doseringspumper forsigtigt i munden på den svage gris kort efter fødsel (typisk et pumpeslag, men tjek anbefalinger vedrørende mængder på de specifikke produkter), når råmælksoptaget er sikret. • Ko-råmælk kan opbevares i flasker på frost og tøs op efter behov. Husk at mælken skal varmes langsomt op og have kropstemperatur, når den tildeles. <p>Mælkeerstatning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mælkeerstatning kan bruges som supplement til de kuld, hvor soen ikke yder nok mælk til at opfylde grisenes behov. • Mælkepulver skal opløses i den korrekte mængde vand og temperatur efter brugsanvisningen. Er vandet for koldt, bliver mælkeerstatningen ikke opløst. Er vandet for varmt, bliver proteinerne ødelagt. • Mælkepulver skal røres op, så der ikke er klumper. Klumperne kan fortsætte gennem mavesækken og ud i grisens tarm. • Mælkeerstatninger bruges i stigende grad i mælkeanlæg – her tildeles det konsekvent fra dag 1 til fravæning som et supplement til soens mælk. <p>A38 eller yoghurt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A38 eller et andet syrnet mælkeprodukt kan anvendes forebyggende mod diarré i enkelte kuld, idet der tilføres mælkesyrebakterier. • A38 kan være velegnet til de kuld, der er svage de første døgn efter faring. • A38 kan også bruges til kuld, der er byttet rundt, eller grise ved en sygdom, der er under behandling. <p>Elektrolytvand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gives til grise, som har diarré, for at genoprette væskebalancen i tarmen. • Opløsningen fremstilles dagligt. Elektrolytblandinger kan købes færdige eller man kan selv blande dem efter følgende opskrift på elektrolytblanding: 25 g glukose (druesukker), 9 g køkkensalt, 2 spiseskefulde frugtsaft i 1 liter vand. • Der gives maksimalt 1 liter pr. kuld to gange dagligt i første leveuge og blandingen skal være tempereret ved tildeling.
4.	<p>Ved tildeling af foder til pattegrisene, er det vigtigt at trug/underlaget er rent og tørt, inden der fodres, da manglende hygiejne kan påvirke grisenes sundhed negativt.</p> <p>Det er vigtigt, at foderet ædes op minimum en gang dagligt, da gammelt foder mister smag og aroma, hvis det ligger længe i trug og bliver dermed mindre attraktivt for grisene. Foderet får også en nyhedsværdi for grisen, hver gang der fodres – og især hvis der fodres i et tomt trug.</p> <p>Ved anvendelse af elektrolytter og oprørte mælkeprodukter er hygiejnen endnu vigtigere, da der her sker en hurtigere bakterievækst end i tørfoderet.</p> <p>Elektrolytblandinger bør være drikket efter 30 minutter, og ved udfodring af mælkeerstatning, A38 eller yoghurt må produktet maksimalt stå fremme i seks timer. Trug skal tømmes og vaskes inden hver udfodring. Udstyret til opblanding af mælkeerstatning skal ligeledes vaskes hver gang.</p> <p>Ved brug af mælkeanlæg, skal systemet rengøres og desinficeres 1-2 gange ugentligt og mælkekopperne rengøres 4-7 gange ugentligt.</p>